

Vyhlásenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Návrh zákona o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sa predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky s rozpismi najmä so združením SK8 Samosprávne kraje a jednotlivými samosprávnymi krajinami, ktoré sa týkajú ich stanoviska, že na financovanie sociálnych služieb (resp. poskytovanie finančného príspevku na prevádzku aj pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby), ako originálnej kompetencie, nemajú dostatok finančných zdrojov. Z toho dôvodu žiadajú poskytovanie finančného príspevku z MPSVR SR aj pre poskytovateľov sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC, vypustiť povinnosť VÚC financovať neverejných poskytovateľov zariadení pre seniorov a zariadení opatrovateľskej služby, zavedenie tzv. minimálnej siete poskytovateľov sociálnych služieb, prípadne odklad účinnosti prechodu povinností z obcí na VÚC.

Predkladateľ má za to, že vplyv na vyššie územné celky, ktorý prenesením povinnosti spolufinancovať zariadenia pre seniorov a zariadenia opatrovateľskej služby, bude zabezpečený v rámci originálnej pôsobnosti VÚC z dani z príjmu fyzických osôb. V súlade so znením jedného z kritérií v rámci dôvodovej správy k nariadeniu vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy sa predpokladá ich využitie pre spolufinancovanie vybraných druhov sociálnych služieb vlastných (zriadených/založených VÚC) a neverejných poskytovateľov.

S ohľadom na zabezpečenie zdrojov financovania sociálnych služieb boli vznesené ďalšie pripomienky, pri ktorých rozpor trvá, v niektorých prípadoch aj z dôvodu rozporu medzi samotnými požiadavkami pripomienkujúcich. Ide o:

1. Sledovanie majetkových pomerov prijímateľov
SK8 Samosprávne kraje Slovenska a Košický samosprávny kraj žiadajú dôslednejšie a jasnejšie upraviť, akým spôsobom sa zisťuje skutočnosť, že prijímateľ sociálnej služby predal nehnuteľný majetok v období piatich po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov a na tieto účely sprístupniť informačné systémy verejnej správy poskytovateľom sociálnych služieb.
Predkladateľ navrhol posilnenie možností obce a VÚC tieto dôkazy ako orgány verejnej správy získavať aj doplnením ustanovenia v návrhu zákona.
2. Nárok na finančný príspevok na prevádzku pre neverejného poskytovateľa pri neobsadenosti miesta v zariadení
SK8 Samosprávne kraje Slovenska a 4 VÚC (BBSK, BSK, KSK, TSK) žiadajú zníženie počtu dní neposkytovania sociálnej služby v zariadení najviac 7 po sebe nasledujúcich kalendárnych dní z dôvodu neuzatvorenia zmluvy o poskytovaní sociálnej služby, Konferencia biskupov Slovenska žiada naopak uvoľnenie podmienok pri posudzovaní neobsadenosti miesta v ambulantnej službe z navrhovaného rozsahu najmenej 80 hodín, na 40 hodín.
Predkladateľ v návrhu zjednotil spôsob sledovania obsadenosti miesta vo vzťahu k rôznym finančným príspevkom. Vzhľadom na zmysel a účel finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, ktorou je sociálna služba v zariadení sociálnych služieb, je nesporné, že prevádzkové náklady pretrvávajú aj počas času neprítomnosti prijímateľa sociálnej služby v tomto zariadení (a to bez ohľadu na dôvod jeho neprítomnosti), ako aj

v čase faktickej neobsadenosti miesta. Preto navrhol pri pobytovej forme sociálnej služby najviac 30 dní a pri ambulantnej 20 po sebe nasledujúcich dní s obsadenosťou najmenej 80 hodín. Na druhej strane požiadavku, aby sa za obsadené miesto považovalo miesto, ktoré je obsadené len 1/4 času maximálneho rozsahu (2 hodiny denne) považujeme za neprimeranú.

3. Počet lôžok na účely poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti hradenej z verejného zdravotného poistenia a jeho rozdelenie

SK8 Samosprávne kraje Slovenska a 5 VÚC (BBSK, BSK, KSK, NSK, TTSK), Konferencia biskupov Slovenska žiadajú navýšiť medzироčný nárast počtu lôžok najmenej o 400 a zaviesť mechanizmus pravidelnej aktualizácie. Konferencia biskupov žiada tento počet navýšiť o 800 miest ročne.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky žiada buď zafixovať aktuálnu minimálnu sieť počtu lôžok a cenu ošetrovacieho dňa, alebo navýšiť zdroje verejného zdravotného poistenia a jeho limit výdavkov pre rok 2026. Žiadajú aj, aby sa minimálny počet lôžok na účely poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnej pomoci určoval len na samosprávne kraje a nie aj na Slovenskú republiku. V tejto súvislosti žiadajú zosúladiť s Kapitolou Ministerstva zdravotníctva SR a navýšiť verejné zdroje vo verejnom zdravotnom poistení v rozpočte pre rok 2026, v rozpočte Kapitolu Ministerstvo zdravotníctva SR.

Tieto protichodné požiadavky nebolo možné akceptovať a na základe dohody s Ministerstvom zdravotníctva SR je v rozpočte verejného zdravotného poistenia na rok 2026 už kalkulovaný maximálny počet navýšenia lôžok o 200 lôžok. Na viac lôžok nie sú vyčlenené finančné prostriedky a ani nie je v možnostiach rozpočtu na rok 2026 ich navyšovať.

4. Valorizácia príspevkov

SK8 Samosprávne kraje Slovenska a 2 VÚC (BSK, KSK) žiadajú, aby sa valorizácia finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby naviazala na rast miery inflácie. Konferencia biskupov Slovenska žiada, aby sa valorizácia príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby naviazala na rast minimálnej mzdy.

Návrh zákona ustanovuje zvyšovanie súm týchto príspevkov Nariadením vlády SR. Ustanovenie súm príspevku na základe konkrétne ustanoveného valorizačného mechanizmu by bolo zaväzujúce bez možnosti zohľadnenia iných, v konkrétnom čase relevantných faktorov.

5. Doplnenie riaditeľa a manažéra kvality medzi odborných zamestnancov

SK8 Samosprávne kraje Slovenska a 2 VÚC (KSK, NSK), žiadajú do odborných zamestnancov doplniť riaditeľa a manažéra kvality.

Predkladateľ im čiastočne vyhovel a „riaditeľa“ zaradil medzi odborných zamestnancov, avšak „manažér kvality“ nie je podľa opisu činnosti profesia, ktorá zabezpečuje odbornú činnosť v zmysle zákona o sociálnych službách. Zabezpečovanie kvality procesu poskytovania sociálnej služby je priamo zodpovednosťou riaditeľa resp. riadiaceho pracovníka na príslušnom úseku.

6. Personálne zabezpečenie zdravotnej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky žiada, aby ošetrovateľské výkony sestry nemohli byť delegované na opatrovateľa s nižšou kvalifikáciou a vzdelaním v inom odbore ako zamerané na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a žiada vypustiť fyzioterapeuta z ustanovenia

upravujúceho poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnej pomoci podľa Zákona 576/2004 Z. z.

Konferencia biskupov Slovenska žiada, aby úkony ošetrovateľskej starostlivosti v systéme sociálnych služieb boli súčasťou opatrovateľskej služby, a nie súčasťou ošetrovateľskej starostlivosti hradenej z verejného zdravotného poistenia. Žiada, aby povinnosť zdravotnej poisťovne uzatvoriť zmluvu o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti so zariadeniami sociálnej pomoci nebola podmienená poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti pracovníkom dlhodobej starostlivosti.

Predkladateľ v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva SR určil kvalifikačné predpoklady potrebné na vykonávanie pracovnej činnosti pracovníka dlhodobej starostlivosti a zároveň taxatívne určil úkony dodržiavania liečebného režimu, ktoré pracovník dlhodobej starostlivosti môže poskytovať. Navrhovaná právna úprava personálneho zabezpečenia poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných druhoch zariadení sociálnych služieb predpokladá jej poskytovanie pracovníkom dlhodobej starostlivosti v spojení s inými zdravotníckymi pracovníkmi v regulovanom rozsahu úkonov dodržiavania liečebného režimu. Ide o realizáciu verejného záujmu na dlhodobej dostupnosti a udržateľnosti personálneho zabezpečenia ošetrovateľskej starostlivosti pri zohľadnení dôsledkov starnutia obyvateľstva.

7. Stabilizácia ambulantných sociálnych služieb a ich prijímateľov

Konferencia biskupov Slovenska žiada umožniť súbeh poskytovania neformálnej starostlivosti a ambulantnej sociálnej služby bez časového obmedzenia a zároveň zvýšiť časť príspevku na pomoc pri odkázanosti určenú na formálnu starostlivosť, alebo aspoň zaručiť dofinancovanie zo štátneho rozpočtu počas prechodného obdobia dvoch rokov po nadobudnutí účinnosti návrhu zákona. Rovnako žiada ustanoviť postup pri kompenzácií neuhradených finančných príspevkov na prevádzku poskytovanej sociálnej služby a postup pri poskytovaní vyrovnávacej platby za prijímateľov sociálnych služieb, ktorých príjem a majetok nepostačuje na úhradu sociálnej služby. Z časti boli pripomienky totožné s hromadnou pripomienkou týkajúcou sa navýšenia finančného príspevku na prevádzku pre ambulantné služby.

Predmetný návrh nemožno akceptovať aj z dôvodu dodatočného významného vplyvu na verejné financie. Predkladateľ preto vyhovel pripomienkam čiastočne viacerými úpravami. Explicitne sa definuje možnosť súbehu neformálnej starostlivosti a sociálnej služby poskytovanej ambulantnou formou alebo terénnou formou v rámci formálnej starostlivosti v rozsahu najviac 80 hodín mesačne. Zároveň sa umožňuje kumulácia nevyužitej časti príspevku určenej na formálnu starostlivosť po dobu troch mesiacov. V prípade ambulantného rehabilitačného strediska sa zvýšila suma príspevku na prevádzku. Do návrhu zákona bolo zapracované, že spôsob kompenzácie straty z nevymožiteľných pohľadávok bude upravený vykonávacím predpisom.

Zároveň navrhovaná právna úprava prináša dva ďalšie nástroje na podporu ambulantných služieb v období zmeny spôsobu financovania. Jednak prechodným ustanovením sa zabezpečuje kontinuita úrovne spolufinancovania týchto sociálnych služieb v rozpočtovom roku 2026 a 2027. Tiež sa navrhuje nový dotačný titul na stabilizáciu sociálnych služieb v rámci zákona o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR, ktorej účelom bude čiastočná úhrada preukázaných znížených príjmov za poskytovanú sociálnu službu v ambulantnej forme pre vybrané druhy sociálnych služieb.

8. Zrušenie kapacitných limitov vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky a Republiková únia zamestnávateľov žiadajú zrušenie kapacitných limitov v zariadení pre seniorov, v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení.

Ide o pripomienku nad rámec návrhu zákona. Úprava limitovania kapacít vybraných druhov zariadení nie je súčasťou reformy financovania. Možnosťou prehodnotenia nastavenej regulácie kapacity vo vybraných druhoch zariadení sociálnych služieb spojenou s úpravou súvisiaceho právneho prostredia tak, aby sa nepoprel zmysel a účel deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb, sa bude MPSVR SR na participatívnom základe zaoberať v roku 2026.